

A tálcádon a háztartásban is gyakran előforduló anyagokat találisz:
szódabikarbóna, citromsav (citrompótló), keményítő, szalicilsav (ételtartósító szer),
konyhasó.

Első feladatként az anyagok tulajdonságait vizsgáljuk meg.

A)

Valamennyi anyag fehér színű, szilárd, így más tulajdonságaikat vizsgáljuk.

(Javaslat: Készíts táblázatot az anyagokról és a vizsgálatokról, s a „metszéspontban” rögzítsd tapasztalataidat! Természetesen más módon is feljegyezheted a megfigyelt jelenségeket.)

a) Vizsgáld meg az anyagok oldódását vízben oly módon, hogy egy-egy kémcsőbe tegyél *borsónyit* a vizsgálandó anyagból, majd tölts rá desztillált vizet kb. a kémcső harmadáig, és intenzív rázással próbáld oldani az anyagokat!

Tapasztalataidat rögzítsd jegyzőkönyvbe!

b) Ezután cseppents mind az öt kémcsőbe az univerzális indikátoroldatból, és állapítsd meg az oldatok kémhatását a mellékelt színskála segítségével! (Azokba a kémcsővekbe is tégy az indikátorból, amelyekben nem oldódott fel teljesen a szilárd anyag, mert lehet, hogy valamennyi oldódott belőle!)

Tapasztalataidat rögzítsd jegyzőkönyvbe!

c) Amelyik kémcsőben nem volt savas a kémhatás, ahhoz önts kevés ecetsavoldatot! Figyeld meg, hogy melyik esetben történik változás!

Tapasztalataidat rögzítsd jegyzőkönyvbe!

d) A továbbiakban ismét a szilárd anyagokat vizsgáljuk. Tégy kevés szilárd anyagot egy-egy kémcsőbe, majd cseppents rá jóoldatot (Lugol-oldatot). Figyeld meg, változik-e jelentősen a jóoldat színe!

Tapasztalataidról készíts jegyzőkönyvet!

B)

A „A” feladatrészben szerzett tapasztalataidat felhasználva a kapott „ismeretlen” feliratú óraüvegen lévő porkeverék összetételét kell meghatároznod! Annyit tudunk a keverékről, hogy a vizsgált anyagok közül hármát tartalmaz.

Jegyzőkönyvedben írd le a meghatározás menetét, tapasztalataidat és a következtetéseidet!

Megoldás, értékelés

Az „ismeretlen” kémcsőben legyen keményítő, szódabikarbóna és citromsav keveréke!!!!

Tapasztalatok

Anyag	Vízben való oldhatóság	Kémhatás	Ecetsavas tapasztalat	Jódoldat
szódabikarbóna	(fel)oldódik	lúgos	pezseg (gáz fejlődik)	elszíntelenedik
citromsav	(fel)oldódik	savas		nincs változás
keményítő	nem oldódik	semleges	nincs változás	sötétkék lesz (fekete lesz)
szalicilsav	nem oldódik (fel)	savas		nincs változás
konyhasó	(fel)oldódik	semleges	nincs változás	nincs változás

18 pont

Az ismeretlen vizsgálata

- vízben oldás (1 pont)
- tapasztalat: erős pezsgés (1 pont), de marad feloldatlan anyag is (1 pont)
- jódoldat hatására sötétkék („fekete”) szín (1 pont)
- következtetés: szódabikarbóna és citromsav lehet együtt (2 pont) /ha citromsav helyett szalicilsavat mond, az sem hiba/
- a kék szín miatt keményítő is van (1 pont)

7 pont